

יהודה ותמר

הרב איתמר אלדר (שיעור מס' 24)

1. ויהי בעת ההוא - למה נסמכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף, ללמד שהורידוהו אחיו מגדולתו כשראו בצרת אביהם, אמרו אתה אמרת למכרו, אלו אמרת להשיבו היינו שומעים לך (רש"י לח, א)
2. א"ר חמא בר' חנינא כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו רבי אלעזר אומר אף מורידין אותו מגדולתו דכתיב ויהי בעת ההיא וירד יהודה (סוטה יג ע"ב)
- וירד יהודה מאת אחיו מלמד שנתנדה מאחיו שבשעה שאמר להם לכו ונמכרנו אם אמר להם לכו ונחזירנו היו שומעין לו לפיכך וירד יהודה וגו' שהורידוהו מגדולתו (תנחומא ויגש ט')
3. וכן תמר היתה בת אחד מן הגרים בארץ, לא בת איש כנעני בייחוסו, כי חלילה שיהיה אדננו דוד ומשיח צדקנו, שיגלה לנו במהרה, מזרע כנען העבד המקולל (רמב"ן)
4. כי נשי השבטים היו ארמיות ומצריות ואדומיות ומדיניות. והזכיר זאת לבדה, בעבור שעשה שמעון שלא כהוגן לקחת כנענית. ועל זה הדבר הזכיר מות ער ואונן בעבור היותם בני כנענית (ראב"ע מו, י)
5. והנכון בעיני שהיה שלה ראוי ליבם, אבל לא רצה אביו שייבם אותה ועודנו נער פן יחטא בה כאחיו אשר מתו בנעוריהם, כי נערים היו, אין לאחד מהם שתים עשרה שנה, וכאשר יגדל וישמע למוסר אביו אז יתננה לו לאשה וכאשר המתינה ימים רבים וראתה כי גדל שלה בעיניה, והוא עודנו נער לאביו כי אין לו עשר שנים והיה ממתין לו עוד, אז מהרה תמר ברב תאותה להוליד מזרע הקדש ועשתה המעשה הזה (רמב"ן לח, יא)
6. א"ר חמא ברבי חנינא בהכר בישר לאביו בהכר בישרוהו בהכר בישר הכר נא הכתנת בנך היא בהכר בישרוהו הכר נא (סוטה י ע"ב)
7. ולא יסף עוד לדעתה, ולא שכב עמה עוד כיון שהפעם הזאת שכב עמה שלא בידיעתה ובדרך ביזיון כי חשב שהיא קדשה ואין כבוד לאדם חשוב שישכב עם קדשה, לפיכך לא יסף עוד לדעתה. ומצאנו בתרגום שתי נוסחאות, יש נוסחא ולא פסק עוד מלדעתה, ויש נוסחא ולא אוסיף עוד. וכל הדברים האלה, היות זרע יהודה הנשאר בזה הדרך, והיות דוד מרות המואביה ושלמה מבת שבע, הכל היתה סבה מאת האל לפי שמלכות נתנה האל לדוד ולזרעו עד עולם, כדי שלא יתגאו מלכות יהודה על ישראל, ויזכרו צור חצבו ממנו ויהיו שפלי רוח וינהיגו המלכות בעונה ובתם לבב (רד"ק לח, כו)

(א) ותסר בגדי אלמנותה מעליה

(ב) ותכס בצעיף ותתעלף

(ג) ותשב בפתח עינים אשר על דרך תמננה...

(ד) ויט אליה אל הדרך

ויאמר הבה נא אבוא אליך כי לא ידע כי כלתו הוא

ותאמר מה תתן לי כי תבוא אלי :

ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן

ותאמר אם תתן ערבוני עד שלקח :

ויאמר מה הערבוני אשר אתן לך

ותאמר חתמך ופתילק ומטה אשר בידך ויתן לה

(1ד) ויבא אליה ותהר לו :

(1ג) ותקם ותלך

(1ב) ותסר צעיפה מעליה

(1א) ותלבש בגדי אלמנותה :